

УДК 37.09

Грабовська С. – ст. гр. СІ-11

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ВНЕСОК ЯКОВА СТРУХМАНЧУКА У РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Науковий керівник: Назаревич Л. Т.

«Розстріляне відродження» – літературно-мистецьке покоління репресованої української інтелігенції, що переслідувалась і нищилась з 1917 по 1933 рік. Її представники – сотні письменників, митців, композиторів, серед них десятки відомих і сотні незвіданих імен. Це розстріляна надія на світле власне майбутнє, моральне знищення нації. Тоді були вбиті такі талановиті художники, як: Михайло Бойчук, Алла Горська, Опанас Заливаха, Василь Кричевський, Олександр Мурашко, Вячеслав

Розвадовський... Одним з них є талановитий художник, графік, портретист – Яків Струхманчук. Життєва та творча біографія відомої у свій час особистості зацікавила таких авторитетних дослідників: Сфрема Гасая, Федора Погребенника, Олега Сидора, Олексу Мусієнко, Ігоря Герету та інших.

Я. Струхманчук народився у звичайному галицькому селі, ще з юних літ його талант портретиста, карикатуриста почав яскраво проявлятися. Яків до кінця життя завдячував батькам, дідові, що вони помітили його хист та віддали на навчання в Бережанську гімназію. Він не затаїв злоби на гімназійних викладачів, які, служачи австрійському урядові, не дозволили йому вчитися «у вищому класі». Та попри те, молодий митець здобув гідну освіту в Кракові, Парижі. Його першим наставником та вчителем мистецтва був Іван Труш, який допоміг розвинути його феноменальний талант. Після закінчення навчання маляр поринув у творчість. Життя було безпощадним до нього – за свою діяльність у національно- визвольних змаганнях Струхманчук потрапив у російський полон, де його душа рвалася до мистецтва, до прекрасного, до творчості. Митець, попри активну художню діяльність, підтримував також дружні стосунки з такими видатними особистостями як: Микола Ірчан, Дмитро Загул, Лесь Курбас, Василь Атаманюк, Мелетій Кічура. Яків дуже любив театр - і тому часто саме там робив замальовки. На марках у 19-20 ст. були малюнки Я.Струхманчука. Навіть у Тернопільському архіві п.Хаварівський відкривав виставку його робіт. Варто назвати деякі відомі твори Я.С.в яких можна побачити новизну та модерн його мислення серед них портрети акторів («Яновичева (Курбас) у ролі наймички Катерини», «Чистякова Валентина в ролі Мірандоліни», «Калин Володимир у ролі Гоппе» інші).

Музеї - найдовговічніші охоронці культурних пам'яток. Серед них можемо згадати музей імені Я.Струхманчука у с.Денисові, музей у Бережанах, Києві, де зберігаються його картини, замальовки. Також варто наголосити, що в його селі Росоховатець на рідному подвір'ї відкрито йому пам'ятник. На жаль, зараз ми тільки дізнаємось про митців «розстріляного відродження», і про Якова Струхманчука також. Тому говорити про цю особистість варто. Він був би відомим вже, навіть, якщо б ми знали, що саме він врятував буремні роки дзвони Софії Київської від переплавлення. Справді, графік-карикатурист, мистецтвознавець, портретист – це все він, Струхманчук і Україна. Його ім'я є одним із сотні страчених фізично, але не духовно. Про людину, яка залишила після себе стільки творів ми не маємо права забути.